

Történelmi áttekintés a szövetkezeti definíciókra

Az 1875:XXXVII. T.cz. (Kereskedelmi törvény) szerint

„Szövetkezetnek ezen törvény értelmében meg nem határozott számú tagokból álló azon társaság tekintetik, amely tagjai hitelének, keresetének, vagy gazdálkodásának közös üzletkezelés mellett, illetőleg a kölcsönösség alapján előmozdítására alakul.”

1. Az 1947. évi XI. t.c. (A szövetkezetekről) szerint:

„A szövetkezet előre meg nem határozott számú kis gazdasági egyedek társasága. Tagjai egyéni és közös gazdasági érdekét, valamint társadalmi felemelkedését a kölcsönösség alapján hivatott előmozdítani. Tagjai személyes közreműködésükkel vagy a szövetkezet igénybevételével, valamint vagyoni szolgáltatással vesznek részt a társaságban.”

2. Az 1971. évi III.tv. (A szövetkezetekről) szerint:

„A szövetkezet az állampolgárok által önkéntesen létrehozott, a tagok személyes és vagyoni közreműködésével vállalati gazdálkodást és társadalmi tevékenységet folytató közösség, amely a szocialista szövetkezeti tulajdon és a demokratikus önkormányzat alapján jogi személyként működik.”

3. Az 1992. évi I.tv. (A szövetkezetekről) szerint:

„A szövetkezet a szövetkezés szabadsága és az önsegély elvének megfelelően létrehozott közösség, amely a tagok személyes közreműködésével és vagyoni hozzájárulásaival, demokratikus önkormányzat keretében a tagok érdekeit szolgáló vállalkozási és más tevékenységet folytat. A szövetkezet jogi személy.”

4. SZNSZ: A szövetkezés nemzetközi alapelvei (Manchester,1995) szerint:

„A szövetkezet olyan személyek autonóm társulása, akik önkéntesen egyesültek abból a célból, hogy közös gazdasági, társadalmi és kulturális szükségleteiket és törekvéseiket közös tulajdonú és demokratikusan irányított vállalat útján megvalósítsák.”

5. A 2000. évi. CXLI.tv. (Az új szövetkezetekről) szerint:

„A szövetkezetet az alapszabályban meghatározott összegű részjegytőkével alapított, a nyitott tagság és a változó tőke elvei szerint működő, a tagok saját gazdálkodása eredményességének előmozdítását – ideértve a természetes személy tagok fogyasztását is -, illetve esetként tagjai, munkavállalói és azok hozzátartozói kulturális, oktatási, szociális szükségletei kielégítését szolgáló, jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet.”

6. Az EU Tanácsának rendelete az „Európai Szövetkezet” szervezetéről (2002.V.22.) szerint:

„(7) a szövetkezetek elsődlegesen természetes személyek és jogi személyek olyan csoportjai, melyek más gazdasági szereplőktől eltérő működési alapelvekkel rendelkeznek. Ezen elvek közé tartoznak a demokratikus felépítés és irányítás, valamint a pénzügyi év nettó nyereségének egyenlő alapon történő elosztása;

(8) ezen alapelvek között szerepel az egyén elsőbbsége, melyet a szövetkezeti tagságra, a szövetkezetből való kilépésre és kizárására vonatkozó szabályok is tükröznek, ahol az „egy tag egy szavazat” szabály érvényesül, és a szavazás joga az egyénre van ruházva, amely ezt vonja maga után, hogy az egyes tagok nem gyakorolhatnak a szövetkezet eszközei feletti jogokat;

(9) a szövetkezetek részvénytőkével rendelkeznek, tagjaik személyek vagy vállalatok. A tagság teljes mértékben vagy részben fogyasztókból, alkalmazottakból vagy szállítókból áll. Ha a szövetkezet olyan tagokból áll, akik maguk is szövetkezeti formában működő vállalkozások, akkor a szövetkezet „másodlagos” vagy „másodfokú” szövetkezet. Bizonyos körülmények között a szövetkezetek tagjai között meghatározott arányban a szolgáltatásokat nem használó befektető tagok és olyan harmadik felek is lehetnek, akiknek saját vagy a nevükben végzett tevékenység alapján származik előnyük a szövetkezeti tagságból;

(10) az európai szövetkezet (a továbbiakban „ESZ”) elsődleges célja a tagok szükségleteinek kielégítése és/vagy gazdasági és/vagy társadalmi tevékenységeik fejlesztése az alábbi alapelvekkel összhangban:

- az ESZ tevékenységét úgy végzi, hogy abból a tagoknak kölcsönösen előnye származzék, és a tagok mindegyike részvétele arányában profitáljon az ESZ tevékenységeiből;
- az ESZ tagjai maguk is fogyasztók, alkalmazottak vagy szállítók, illetve más módon részt kell vegyenek az ESZ tevékenységében;
- az ellenőrzés a tagokra hárul, egyenlő mértékben, bár a súlyozott szavazás is megengedhető annak érdekében, hogy a szavazás tükrözze az egyes tagok közreműködését az Európai Szövetkezetben;
- a kölcsönök és részvénytőke korlátolt kamattal terhelt;
- a nyereséget az Európai szövetkezettel folytatott üzleti tevékenység szerint kell felosztani, vagy vissza kell tartani a tagok szükségleteinek kielégítése érdekében;
- a tagság mesterségesen nem korlátozható;
- felszámolás esetén a nettó eszközöket és tartalékokat a pártatlan felosztás elve szerint kell felosztani, azaz egy másik, hasonló célok teljesítésére vagy általános érdekeket szolgáló szövetkezeti szerv rendelkezésére kell bocsátani;”

7. Nemzetközi Munkaügyi Hivatal: Ajánlás a szövetkezetek támogatásáról (Genf,2002)

„A jelen Ajánlás szempontjából a „szövetkezet” kifejezés olyan személyek önkéntesen létrehozott autonóm társulását jelenti, akik egy közös tulajdonban lévő demokratikusan irányított vállalkozás révén kívánnak közös gazdasági, társadalmi és kulturális igényeiknek, valamint törekvéseiknek eleget tenni.”